

Näytteenotto-ohje elintarvikkeille, joista analysoidaan mahdollisia muuntogeenisiä ainesosia

YLEISTÄ

Ennen näytteenottoa on varmistettava, että pakkaukset ovat avaamattomia ja ehjiä. Yksittäisiä tuotteita ei saa halkaista tai rikkoa.

Näyte tulee ottaa siten, että se edustaa mahdollisimman hyvin koko tarkastettavaa erää. Osanäytteet otetaan eri puolilta erää. Erällä tarkoitetaan yhdellä kertaa valmistettua tai toimitettua määrää elintarviketta, jonka oletetaan olevan ominaisuuksiltaan (alkuperä, viljelijä, lajike, pakkaaja yms.) yhdenmukaista. Jos lähetys koostuu eristä, joiden voi tunnistaa olevan alkuperältään eri viljelijöiltä tms., tulee jokainen erä käsitellä erikseen.

Näytteet tulee merkitä niin selvästi, ettei sekaantumisen vaaraa ole. Kaikki yhteen näytteeseen kuuluvat osanäytteet kerätään esim. muoviseen näytepussiin, joka on merkittävä niin, että se on helposti jäljitettävissä (gmo-näyte, päiväys, tuotteen nimi, elinkeinonharjoittajan nimi ja näytteenottajan nimi).

Viranomaisen tulee kertoa tuotteen omistajalle, haltijalle tai näiden edustajalle oikeudesta saada vastanäyte. Vastanäyte otetaan aina laboratoriossa homogenoidusta virallisesta näytteestä ja se luovutetaan elintarvikealan toimijalle tämän sitä erikseen pyytäessä (esim. kiistatilanteissa). Toimija vastaa itse vastanäytteen analysointikuluista.

IRTOTAVARA

Näytemäärä

Irtotavaraerästä otettavien osanäytteiden määrät on esitetty taulukossa 1. Yksittäisen osanäytteen koko on 500 g.

Taulukko 1: Osanäytteiden määrä tavaraerän painon mukaan (irtotavara)

Erän paino, kg	Osanäytteiden lukumäärä, kpl
< 50	3
50-500	5
> 500	10

Esimerkiksi alle 50 kg säkitetyistä irtotavaraerästä otetaan 3 osanäytettä á n. 500 g per valmistuserä (lot). Osanäytteet otetaan eri säkeistä, jotka kuitenkin kuuluvat samaan valmistuserään. Mikäli kyseessä on vain esim. yksi suursäkki, osanäytteet tulee ottaa tasaisesti eri puolilta säkkiä esim. kairaamalla näyte säkin läpi.

Näytteenotto-ohje elintarvikkeille, joista analysoidaan mahdollisia muuntogeenisiä ainesosia (liite 1)**Näytteenotto**

- Näytteenoton tulee noudattaa aseptisen näytteenoton perusperiaatteita.
- On huolehdittava siitä, ettei näyte kontaminoidu (ympäristön pölyllä, edellä otetulla näytteellä tai muulla tavoin) tai pääse pilaantumaan missään vaiheessa.
- Näytteenotossa käytetään kertakäyttöhansikkaita, jotka vaihdetaan jokaisen osanäytteen välillä.
- Tuotepakkaus (pussi, tynnyri, säkki jne.) aukaistaan siististi vahingoittamatta tarpeettomasti tavaraerää.
- Näyte otetaan puhtaalla metallikauhalla, -lusikalla tms., ja näytteenottoväline vaihdetaan jokaisen osanäytteen välillä. Vaihtoehtoisesti sama väline puhdistetaan asianmukaisesti osanäytteiden välillä, se peitetään esim. alumiinifoliolla, joka vaihdetaan osanäytteiden välillä tai näytteenottoon käytetään esim. pahvista kertakäyttömukia. Muovisia välineitä tulee välttää niiden näytettä sähköistävän ominaisuuden vuoksi.
- Osanäyte laitetaan puhtaaseen, kuivaan, hajuttomaan, käyttämättömään ja riittävän tukevaan paperipussiin (ei kuitenkaan "ikkunalliseen" leipäpussiin). Näytepussia ei täytetä aivan täyteen, vaan siihen jätetään hieman tyhjää tilaa. Pussi suljetaan välittömästi niin, että sen saa myöhemmin auki rikkomatta pussia.
- Kukin osanäytteen sisältävä paperipussi merkitään tuotteen nimellä, elinkeinonharjoittajan nimellä sekä osanäytteen juoksevalla numerolla.
- Kukin osanäytepussi suljetaan läpinäkyvään muovipussiin kontaminoitumisen estämiseksi.
- Kaikki yhteen näytteeseen kuuluvat osanäytteet suljetaan vielä yhteen isompaan muovipussiin lähetystä varten.
- Laboratorioon lähetettävä näytepussi merkitään niin, että se on selvästi jäljitettävissä (gmo-näyte, päiväys, tuotteen nimi, elinkeinonharjoittajan nimi ja näytteenottajan nimi).
- Näytteenotossa kertynyt poisheitettävä materiaali suljetaan muovi- tai paperipussiin ja laitetaan roskalaatikkoon.

VALMIIKSI PAKATUT TUOTTEET (MARKKINAVALVONTANÄYTTEET)

Markkinavalvontanäytteet otetaan markkinoilla olevista valmiiksi pakatuista tuotteista. Näytteistä tulee aina varmistaa, että ne ovat samaa erää ja pakkaukset ovat ehjiä. Valmiiksi pakattu tuote otetaan osanäytteeksi sellaisenaan (kokonainen tuotepakkaus). Suurempia kuluttaja- ja suurtaluspakkauksia otetaan 3 kpl samaa valmistuserää (lot) kohden ja patukkatyyppisiä valmisteita 6 kpl. Tuotepakkaukset suljetaan muovipussiin, jotka merkitään asianmukaisesti (gmo-näyte, päiväys, tuotteen nimi, elinkeinonharjoittajan nimi ja näytteenottajan nimi) ja lähetetään laboratorioon.

NÄYTTEENOTTOLOMAKE

Näytteen muiden tietojen ohella valmistusaika/parasta ennen ja/tai eränumero ovat erityisen tärkeitä tietoja näytteenottolomaketta täytettäessä. Jos näytteenotto poikkesi ohjeesta, tulee siitä aina raportoida näytteenottolomakkeessa. Osanäytteille riittää

Tuoteturvallisuusyksikkö

Näytteenotto-ohje elintarvikkeille, joista analysoidaan mahdollisia muuntogeenisiä ainesosia (liite 1)

yksi yhteinen näytteenottolomake. Mahdolliset kopiot pakkausmerkinnöistä, tuoteselosteesta, reseptistä tai muista asiakirjoista liitetään näytteenottolomakkeen mukaan. Kopio lomakkeesta annetaan toimijalle. Täytetty näytteenottolomake liitteineen toimitetaan yhdessä näytteen kanssa laboratorioon.

NÄYTTEEN TOIMITTAMINEN LABORATORIOON

Osanäytteet, näytteenottolomake sekä kopiot muista asiakirjoista lähetetään huolellisesti pakattuna ja merkittynä laboratorioon, joka valmistaa osanäytteistä kokoomänäytteen ja suorittaa näytteiden analysoinnin.

LISÄTIETOJA

Ylitarkastaja Sanna Viljakainen
p. 050 464 9354
sanna.viljakainen@evira.fi

Edellinen versio 26.4.2011

Muutokset edelliseen versioon:

- Yleistä-osion viides kappale koskien vastaanäytettä muutettu.
- Puhelinnumero päivitetty.